

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

VIII. Licitum ne sit cambium cum lucro concessum ei qui nullam pecuniam
habet in loco solutioni destinato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

negari nequit aliquas difficultates & pericula interuenire in traiectione pecunie ex vna in aliam prouinciam, & ex vna in aliam ciuitatem. Ob quam causam agalones mercedem iuste accipiunt. Ergo est sufficiens titulus honestandi auctarium, tamen moderatum iuxta distantiam loci, & pericula, & difficultates quae in traiectione reali intercedere possunt.

3 Dixi seclusa lege positua, eo quod leg. 8. t. 18. lib. 4. noua coll. dicatur mandamus etc. que no puean dar a cambio marauecia aliquis por ningun interese de vn lugar de estos Reynos para otro alguno dellos, ni de vna feria a otra de las que se hacen en estos nuestros Reynos so pena etc. Verum Nauarr. Molina & Salas loc. cit. exultant hanc legem solum procedere cum campfor prius recepit pecuniam postmodum cum incremento suscipiendam, sicuti indicant illa verba, no puean dar a cambio marauecia aliquis, etc. quia in hac cambij concessione videtur vltra palliari. Non autem prohiberi cambium, quo campfor pecuniam recepit postmodum minorem soluendam.

Sed quamuis vtroque modo cambium prohibitur sit, certum esse debet non esse obligationem restituendi lucri, quod alias seclusa praedicta lege retineri possit. Vt bene aduertit Molin. d. disp. 405. Salas d. ubi. 10. num. 4. quia lex illa dominij translationem non impedit, & poena ibidem imposita sententia saltem declaratoria indiget.

PUNCTUM VII.

An sint tituli alij praeter supradictos, vt possit campfor auctarium recipere?

- 1 Praecipuus titulus est aestimatio maior pecuniae.
- 2 Satisfit obiectioni.
- 3 Quod procedit etiam si aestimatio pecuniae ex aliis capitibus quam ex lege procederet.
- 4 Ob dilationem praeside pecuniae soluenda non potest auctarium recipi, bene tamen ob ea quae inde inferuntur.

Statuimus campforem occasione officij cambiendi cui ex praescripto Reipublicae, vel ex propria voluntate addictus est, & ratione damni emergentis, vel lucri cessantis itemque ob traiectionem virtualem aliquod lucrum vltra sortem datam recipere posse. Restat videndum an sint alij tituli quibus haec receptio honestetur.

1 Respondeo praecipuum titulum esse aestimationem maiorem pecuniae. Etenim si campfor Metumae pecuniam recipiat in Flandria concedendam non solum titulo traiectionis virtualis recipit lucrum, sed ratione maioris aestimationis quam pecunia haberet eo loco vbi redditurus est. Sicuti bene docet Lessius lib. 2. cap. 23. dub. 4. n. 34. & sequentibus. Molin. disp. 406. in calce. & disp. 410. Salas tract. de cambijs. dub. 12. Nam vltra titulum traiectionis reddit amplius quam accepit.

2 Quod si dicas cum Socio 6. de iustit. q. 12. art. 2. si campfor tuam pecuniam Metumae receptam transmitteret Flandriam, eo ipso plus aestimaretur. Ergo ea maior aestimatio transmissio aneque est. Ergo campfor recipiens lucrum ob transmissioem nequit aliud lucrum pro aestimato que maiori moneta recipere. Respondeo translationem quae in cambio intercedit non esse realem, & physicam, sed moralem, & aequiualentem, quatenus obligatur recipiens raramdem ex suis bonis restituere. Cum autem pecunia eo in loco vbi restituenda est maiorem contineat valorem, consequens est sic obligatum ob eam causam posse secluso titulo traiectionis compensationem petere. Quod sic manifeste probatur. Si enim pecuniae vtroque eandem haberent valorem, posset campfor titulo traiectionis lucrum exigere. Ergo addita traiectioni maiore pecuniae soluenda aestimatio poterit ob hanc causam lucrum velle.

3 Grauior tamen est dubitatio, cum haec maior pecuniae aestimatio ex aliis capitibus extrinsecis procedit, & non ex lege nimirum quia pecunia vbi a campfore datur rarior est, vel pauciores sunt qui ad cambium concedant; Medina de cambijs. q. 4. §. illud tamen, censet ob raritatem pecuniae non esse pretium cambi augendum, quia est eiusdem aestimationis legalis, alias liceret acceptis mutuo centum minus reddere, si tempore solutionis raras pecuniae contingat.

Ceterum dicendum est ex hoc capite pretium cambi augeri posse, quia esto pecunia cum illius est copia tanti aestimetur legali aestimatione quanti aestimatur cum est illius penuria, tamen absolute minoris aestimationis est maiorque illius copia exhibetur in rerum venalium emptione. Sed cambi pretium augetur quo res cambienda maioris aestimationis est: ergo ex hoc capite augeri pretium cambi poterit. Aequa ita sentit Sorus 6. de iustit. q. 10. art. 2. Nauarr. cap. fin. de vsur. num. 61. Rebell. 2. p. lib. 10. quest. 8. num. 9. Tolet. lib. 5. c. 53. Salas de censib. d. 23. §. Quod vtro eandem

pecuniae quantitatem soluere debeat, siue pecuniae copia, siue penuria sit. proinde ex eo quod in mutuo pecuniae tantum spectatur illius valor in ratione pecuniae.

Quod diximus ex pecunia, & raritate pecuniae pretium cambi augeri posse. Idem est dicendum obinde pretium pauci sunt, & petentes ad cambium multi. Sicut enim ex multitudine emporum, & paucitate videntium merces pretium augetur. Sic ex multitudine ementium cambium, & paucitate vendentium, augeri debet. Etenim eo cuncta pecunia plus aestimatur, sicuti aduertit Caietan. opus de cambijs. cap. 7. Medina vbi de cambijs. q. 4. §. auferre. Tolet. lib. 5. c. 53. Saa verbo cambium. n. 3. Salas d. ubi. 36.

Secundus titulus a pluribus enumeratus est delatio pecuniae soluenda. Concedit enim campfor pecuniam ante mandatas soluendam mandatum tempore. Quo igitur longius fuerit tempus dilatae solutionis, eo maius incrementum erigit. Sed certe hic titulus explicatioe indiget: nam ob dilationem temporis praeside consideratur certum est nullum lucrum comparari posse: alias vltus omnes liceret. Quapropter non ob dilationem temporis, sed ob ea quae dilatioe non conuicta sunt incrementum campfor recipere poterit. Etenim quo magis campfor solutionem differre permittit eo periculosior est, & sibi incommodior, cum interim locandi occasione priuetur. Ergo ob hanc causam exigere compensationem poterit, vt bene fecerunt omnes Doctores tradit Medias, de cambijs. q. 2. Valen. q. 23. par. 4. Tolet. lib. 5. cap. 53. num. 4. Molina disp. 404. Lessius cap. 23. dub. 6. Salas d. ubi. 18. Layman. cap. 19. ante finem.

Verum hic titulus ad damnum emergens, & ad lucrum cessans reducitur, ideoque accidentaliter est, & interdum adesse potest. Quapropter alteri titulo vniuersaliori inharendum censet Molina, Lessius, Layman, & Salas loc. cit. existimat enim vniuersae pecuniam plus aestimari, quo plures sunt merces aut euadinas. Tum quia pecunia rarior est. Tum quia sunt plures cambium exigentes. Ergo ratione huius maioris valoris poterit campfor pretium augere, sicuti est vltra receptum. Illud pro certo habendum quo maior copia pecuniae a campfore solitur, eo pretium cambi augeri posse, quia censetur maior difficultas intercedere in eius conuectione numeratione & solutione. Sicuti inquit Rebell. 2. p. c. 6. lib. 10. quest. 8. numero 7. Graffius. 1. p. disp. lib. 2. c. 1. n. 10. n. 4. Salas tract. de cambijs. num. 34.

PUNCTUM VIII.

Licitumne sit cambium cum lucro concessum ei qui nullam pecuniam habet in loco solutioni destinato?

- 1 Cum id cor'di scio non est cambium, nec lucrum.
- 2 Sed cum ignorauerit processu tenetur campforius compensare.

Si certo sciam eum etiam pecuniam ad cambium concedo nullam pecuniam habiturum nec per se, neque per alium etiam ad cambium sumptum, quia possit solutionem in loco destinato praestare, nullatenus possem auctarium vltus recipere, quia nullum ibi cambium intercedere potest, cum nulla sit pecunia campfori quae meam permutem. Sicuti ex omnium sententia tradit Syluest. verb. vltus 4. q. 9. d. ubi 5. Caiet. opus de cambijs. cap. 1. Sorus 6. de iustit. quest. 10. art. 1. Nauarr. cap. 17. num. 286. 290. & 298. & cap. fin. de vsur. n. 5. & 29. Gaspar. Roderic. 3. de reditib. q. 5. num. 17. Molin. disp. 404. Cavalcan. decis. 12. num. 22. & seq. Rebell. 2. p. lib. 1. q. 6. concl. 3. Lessius cap. 23. dub. 7. Salas aliis rebus dub. 14. & decisum est a Pio V. in bulla de cambijs, edita anno 1564. & 1570.

Sed grauis est difficultas, an possim lucrum praedictum accipere, cum bona fide processu. Negant Pet. de Ledema 1. part. summ. tract. 8. de cambijs. concl. 5. Vega summ. verbo cambium, casu 22. & in epitome eodem. & casu 32. Salas tract. de cambijs. dub. 15. Ducuntur, quia cambium esse non potest vbi non est pecunia permutanda. Ergo neque lucrum cambi.

Praeterea lucrum illud non debetur ex contractu cum nullus fuerit, tum ex defectu pecuniae, tum ex defectu voluntatis campfori sic obligandi. At ex alio capite debetur non potest. Superest ergo vt solum mihi debeatur compensatio damni emergentis, aut lucri cessantis, si quod ex datione pecuniae proueniat. Restius tamen contractum docuit noster Molina disp. 404. Lessius lib. 2. cap. 23. dub. 7. num. 89. Nam licet ille contractus nullus fuerit, obligatur tamen sic contractus non tam ex vi contractus quam ex vi deceptionis compensare decepto quantum sua intererat contractum verum esse, alias non videtur iniuriae satis facere.